

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Resultatrapport for finansforetak

2019

Dato:
17.02.2020

Innhold

INNHold	3
1 HOVEDINNTRYKK	4
2 BANKER, KREDITTFORETAK OG FINANSIERINGSFORETAK	6
2.1 BANKER	6
2.2 OMF-FORETAK	14
2.3 FORBRUKSLÅN I BANKER OG FINANSIERINGSFORETAK	15
2.4 FINANSIERINGSFORETAK	18
3 FORSIKRINGSFORETAK	20
3.1 LIVSFORSIKRINGSFORETAK	20
3.2 PENSJONSKASSER	23
3.3 SKADEFORSIKRINGSFORETAK	27
4 VEDLEGG	31
MAKROØKONOMISKE STØRRELSER	31

Redaksjonen ble avsluttet 17.02.2020. Alle tall er foreløpige, og det tas forbehold om endringer.
Kilde for alle tall er Finanstilsynet, så fremt annet ikke er angitt.

1 Hovedinntrykk

Norske banker har samlet sett god lønnsomhet. I 2019 oppnådde bankene et samlet resultat som tilsvarte 1,3 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), en svak økning fra ett år tidligere. Egenkapitalavkastningen økte til 12,5 prosent, som var litt over gjennomsnittet for de siste ti årene.

Betydelige gevinster for bankene i Sparebank 1 Gruppen etter fusjonen av Sparebank 1 Gruppens og DNBS skadeforsikringsvirksomhet (til Fremtind Forsikring), samt gevinster etter oppskrivning av eiendomsverdier i Sparebank 1 Forsikring, bidro positivt til resultatet i 2019. Uten disse gevinstene ville norske banker samlet vist et resultat, og en egenkapitalavkastning, marginalt lavere enn året før.

Netto renteinntekter økte med 10 prosent fra året før, påvirket av økte marginer på innskudd. Sett i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital var netto renteinntekter på det høyeste nivået siden 2004, med 1,84 prosent. Bankenes samlede kostnad/inntektsforhold sank med i overkant av to prosentpoeng, til 43,7 prosent. Bankenes samlede tap på utlån var fremdeles lave, til tross for en økning til 0,2 prosent av utlån. Økningen skyldes særlig økte tap i spesialiserte forbrukslånsbanker.

Veksten i norske bankers utlån til kunder sank i fjerde kvartal, til en tolv måneders vekst på 4,9 prosent ved utgangen av 2019. Bankenes utlån til innenlandske personkunder hadde en vekst på 3,9 prosent siste år. De utenlandske bankenes filialer økte utlån til personkunder med 9,2 prosent i 2019. For utlån til innenlandske bedriftskunder var veksten i norske banker 6,8 prosent mot 5,8 prosent for de utenlandske filialene. Ved utgangen av 2019 var omfanget av misligholdte lån 24 prosent høyere enn ett år tidligere, og utgjorde 0,9 prosent av utlånsmassen. Veksten skyldes særlig økt mislighold i forbrukslånsbankene. Innskuddsdekningen, inkludert utlån ført i deleide OMF-foretak, var 56 prosent, nær uendret siste år. Bankene hadde god tilgang på finansiering i 2019, og andelen markedsfinansiering med løpetid over ett år var 71 prosent ved årsslutt. Dette er det høyeste nivået som er registrert i perioden med tilgjengelige data. Risikopåslagene på obligasjonsfinansiering gikk ytterligere ned, til det laveste nivået siden 2015.

Veksten i **forbrukslån** til norske kunder avtok betydelig gjennom 2019. Ved utgangen av året var omfanget av forbrukslån i det norske markedet, for de foretakene som inngår i Finanstilsynets kartlegging, 2,6 prosent lavere enn ett år tidligere. Justert for salg av misligholdte porteføljer var det en vekst siste tolv måneder på 1,6 prosent. Flere av foretakene har samtidig betydelig vekst i de andre nordiske landene og i 2019 var veksten i utlån utenfor Norge på i underkant av 15 prosent. Omfanget av misligholdte forbrukslån har økt markert de siste årene, til tross for salg av misligholdte lån til andre foretak. Ved utgangen av 2019 var misligholdsandelen, inkludert foretakenes utlån i utlandet, 11,0 prosent. Dette var en økning på 1,6 prosentpoeng i siste kvartal. Lønnsomheten i foretakene er samlet sett fremdeles god, men flere foretak hadde underskudd.

Livsforsikringsforetakene oppnådde en verdijustert avkastning, som inkluderer urealiserte verdiendringer, på 7,6 prosent i 2019, mot 2 prosent året før. Nettoinntekter fra investeringer i kollektivporteføljen økte med 3,6 prosentpoeng fra 2018 til 2019, til 5 prosent av GFK. Oppgang i aksjemarkedet var den viktigste årsaken, men

verdiendringer på obligasjoner og derivater har også bidratt. Bokført avkastning økte med 0,5 prosentpoeng til 4,2 prosent. Resultat før skatt utgjorde 0,6 prosent av GFK, som var uendret fra samme periode i 2018.

Oppgangen i aksjemarkedene bidro også til økte finansinntekter og høyere avkastning i **pensjonskassene**. Den verdijusterte avkastningen var 10,2 prosent i 2019, opp fra -0,1 prosent i 2018. Bokført avkastning økte fra 3,9 prosent til 4,6 prosent i samme periode. Pensjonskassene hadde et resultat før skatt på 1,2 prosent av GFK, som var 0,8 prosentpoeng høyere enn i 2018. Ved inngangen til 2020 var det flere strukturendringer i pensjonskassemarkedet som følge av fylkes- og kommunesammenslåinger.

Skadeforsikringsforetakene oppnådde et resultat før skatt på 23,1 prosent av premieinntektene for egen regning i 2019, mot 11,8 prosent i 2018. Økningen skyldes i hovedsak Gjensidige Forsikring sitt salg av Gjensidige Bank samt høyere avkastning på aksjer. Den forsikringsrelaterte driften var svakere enn året før. Både samlet kostnads- og skadeprosent økte sammenlignet med 2018.

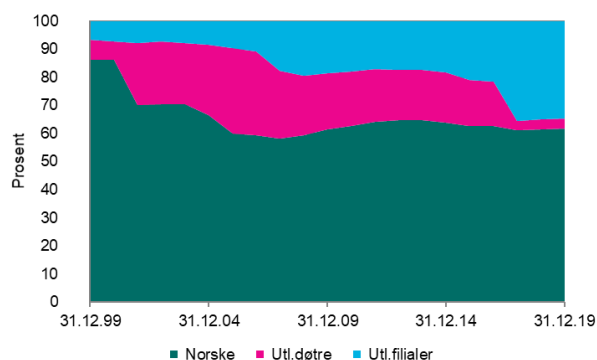
2 Banker, kredittforetak og finansieringsforetak

2.1 Banker

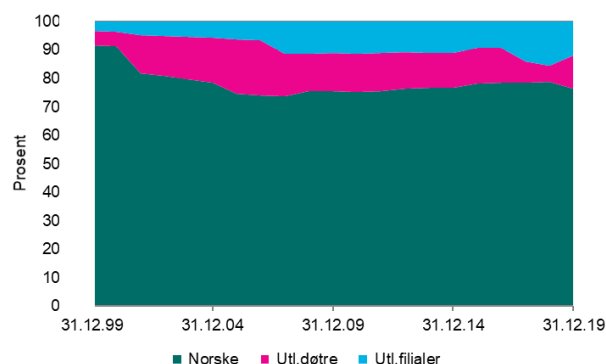
Strukturen i bankmarkedet

- Antallet norske sparebanker har sunket i mange år, i stor grad som følge av fusjoner mellom mindre banker. Ved utgangen av 2019 var det 96 sparebanker, 23 færre enn 10 år tidligere. I samme periode har det blitt etablert flere nisjebanker, særlig rettet mot forbrukslånsmarkedet. Totalt var det 119 norske banker ved utgangen av 2019, i tillegg til 3 datterbanker av utenlandske finansforetak og 14 filialer av utenlandske foretak med innskudd som del av virksomheten.
- Utenlandske banker (og øvrige foretak) har en særlig høy markedsandel i bedriftsmarkedet, i stor grad gjennom aktivitet drevet i filialer av utenlandske banker. Ved utgangen av 2019 var utenlandske filialers og datterbankers markedsandel på utlån til bedrifter 38 prosent, en andel som har vært relativt stabil de siste årene, se figur 2.1.
- For utlån til personkunder er de utenlandske aktørenes markedsandel betydelig lavere. Etter Nordeas kjøp av Gjensidige Bank (banken var fremdeles et datterselskap ved utgangen av 2019), økte andelen til 24 prosent i 2019, se figur 2.2.
- Det siste tiåret har markedskonsentrasjonen på bedriftsutlån, målt som markedsandelen til de 5 største foretakene, vært stabil, mens konsentrasjonen på innskudd har sunket svakt, se figur 2.3. Markedskonsentrasjonen er betydelig lavere i personkundemarkedet, og det har her vært en reduksjon i de største aktørenes samlede markedsandel både for utlån med pant i bolig og innskudd, se figur 2.4.

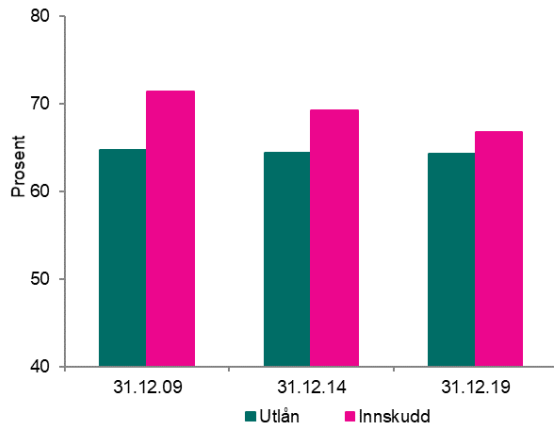
Figur 2.1: Markedsandeler på bedriftsutlån

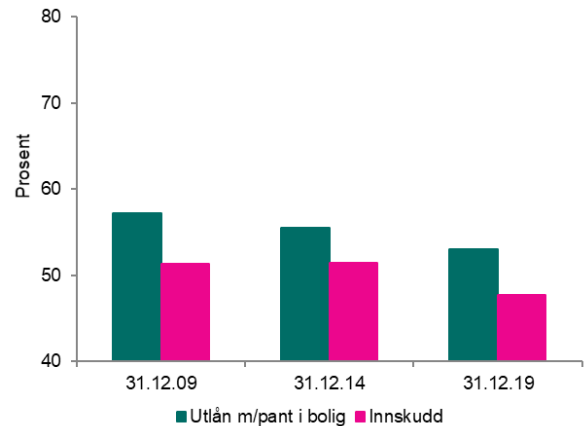
Figur 2.2: Markedsandeler på personkundelån

Figur 2.3: Markedsandeler 5 største banker, bedrifter

Figur 2.4: Markedsandeler 5 største banker, personkunder

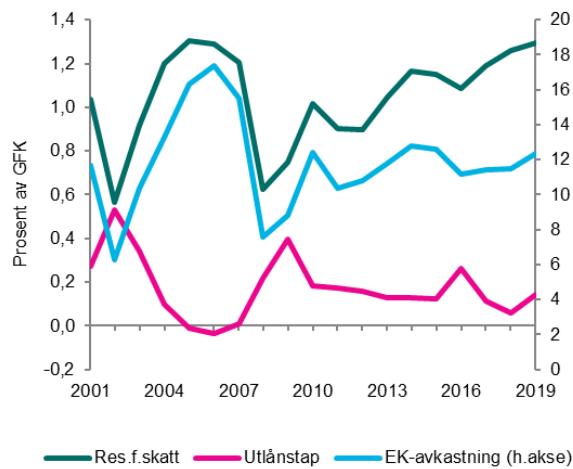

Resultat

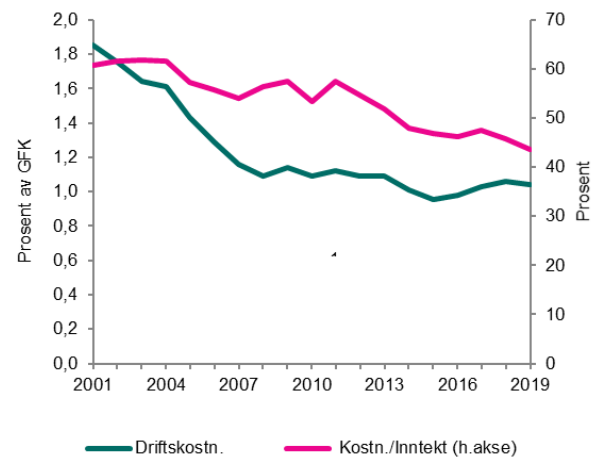
- Norske banker¹ oppnådde et samlede resultat før skatt på 1,3 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2019, en svak økning fra året før. Samlet egenkapitalavkastning var 12,5 prosent, en økning på 0,4 prosentpoeng fra året før, se figur 2.5.
- Resultatforbedringen fra året før forklares i stor grad av gevinster i forbindelse med fusjonen av skadeforsikringsvirksomheten i DNB og Sparebank 1 Gruppen (i foretaket Fremtind Forsikring). Eierbankene i Sparebank 1 Gruppen fikk også betydelige gevinster som følge av oppskrivning av eiendomsverdier i Sparebank 1 Livsforsikring. I 2018 hadde de fleste norske banker betydelige gevinster på fusjonen av VIPPS/BankAxept/BankID.
- Høyere marginer på innskudd bidro til å øke netto renteinntekter for bankene samlet, til 1,84 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Dette var det høyeste nivået siden 2004. Provisjonsinntekter fra felleseide OMF-foretak føres som provisjoner i eierbankene, ikke som netto renteinntekter.
- Samlede utlånstap økte fra 0,07 til 0,19 prosent av utlånsmassen. Økningen var særlig stor for gruppen av mellomstore banker, med en dobling til 0,4 prosent av utlån, i stor grad drevet av høyere tap i forbrukslånsbanker. Utviklingen må også ses i lys av at de større bankene hadde svært lave tap i 2018 som følge av betydelige tilbakeføringer fra engasjementer mot olje- og offshorenæringen.
- Driftskostnadene sank svakt i forhold til forvaltningskapitalen, se figur 2.6. Som følge av høy inntekstvekst, særlig drevet av gevinstene nevnt over, sank likevel kostnad/inntektsforholdet med i overkant av 2 prosentpoeng, til i underkant av 44 prosent.

¹ Omtalen omfatter samtlige 122 norske banker, inkludert utenlandsk eide datterbanker. For banker som er finanskonsern benyttes regnskapstall for bankkonsern, for øvrige banker benyttes morbankstall.

Figur 2.5: Lønnsomhetsutvikling

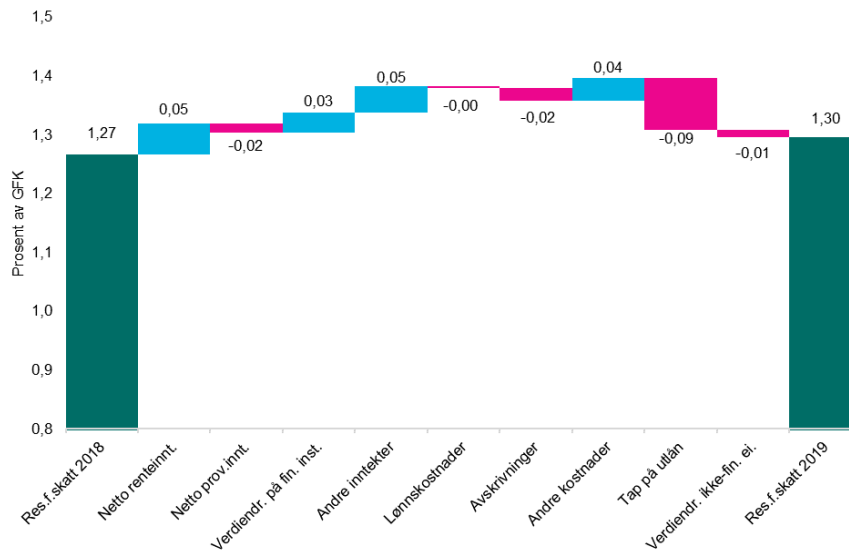
Figur 2.6: Kostnadsutvikling

Tabell 2.1: Resultat for samtlige norske banker

	2019		2018	
	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK
Netto renteinntekter	91 233	1,84	83 251	1,79
Andre inntekter	31 969	0,65	27 100	0,58
herav verdiendr. finansielle instrumenter	4 751	0,10	2 908	0,06
Driftskostnader	51 733	1,04	49 273	1,06
herav lønn og personalkostnader	26 918	0,54	25 176	0,54
Resultat før tap på utlån	71 469	1,44	61 078	1,31
Bokførte tap på utlån	7 225	0,15	2 677	0,06
Gev/tap ikke-fin.eiendeler	-15	0,00	533	0,01
Resultat før skatt	64 228	1,30	58 934	1,27
Skattekostnad	11 773	0,24	11 832	0,25
Resultat etter skatt	52 455	1,06	47 102	1,01
Egenkapitalavkastning (%)	12,5		12,1	

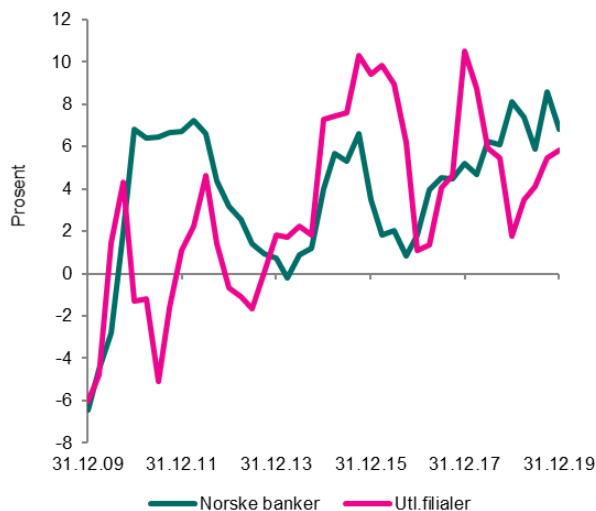
Figur 2.7: Drivere for resultatutvikling siste år

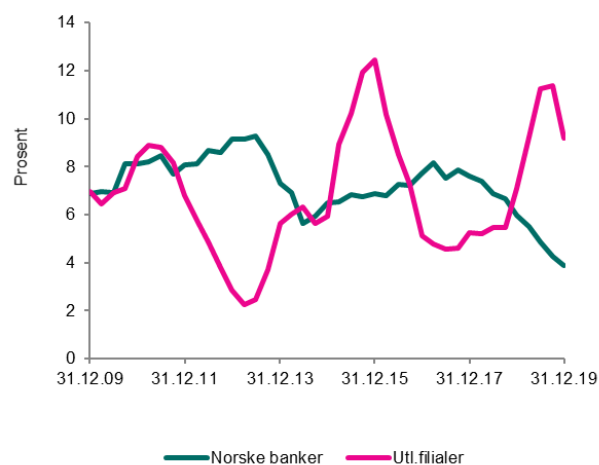
Utlånsvekst

- Samlet utlånsvekst gikk noe ned i fjerde kvartal, til en tolv månedersvekst på 4,8 prosent ved utgangen av desember. Veksten i fjerde kvartal ble påvirket negativt av en sterkere krone, særlig for de største bankene som har betydelige utlån i valuta (utlån i valuta blir mindre målt i kroner når kronen styrker seg). Lavere vekst i forbrukslånsbanker bidro også til reduksjonen i total utlånsvekst.
- Utlånsveksten til innenlandske bedriftskunder var 6,5 prosent ved utgangen av fjoråret, se figur 2.8, med noe høyere vekst for norske banker enn for de utenlandske bankenes filialer (hhv. 6,8 prosent og 5,8 prosent).
- For utlån til personkunder har veksten vært betydelig høyere i filialene enn i norske banker det siste året (hhv. 9,2 prosent og 3,9 prosent siste tolv måneder), særlig som følge av høy vekst i Danske Banks filial, se figur 2.9. Total utlånsvekst til personkunder gikk ned med 0,7 prosentpoeng i fjerde kvartal, til en tolv månedersvekst på 4,9 prosent ved utgangen av desember.
- Misligholdte engasjementer (90 dagers) for norske banker samlet økte med 24 prosent siste år. I forhold til utlånsvolumet utgjorde misligholdet 0,9 prosent av utlån, mot 0,8 prosent ett år tidligere. Veksten er særlig høy for gruppen av mellomstore banker, fra 1,3 til 1,9 prosent av utlån, i stor grad drevet av økt mislighold i forbrukslånsbanker.
- Nedskrivninger på utlån steg til 0,8 prosent av utlånsvolumet, se figur 2.10, særlig som følge av økte steg 3-nedskrivninger i forbrukslånsbanker.

Figur 2.8: Vekst i utlån til innenlandske bedriftskunder

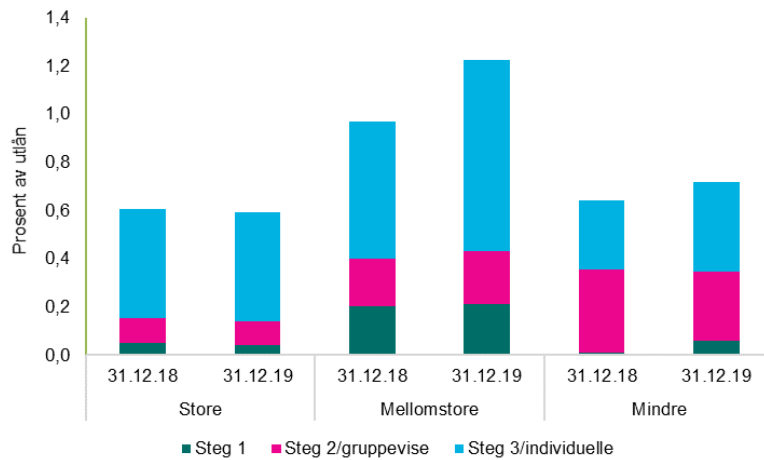
Figur 2.9: Vekst i utlån til innenlandske personkunder

Tabell 2.2: Balanseutvikling for samtlige norske banker

	31.12.2019		31.12.2018		vekst i %
	Mrd.kr	% av br. utlån	Mrd.kr	% av br. utlån	
Forvaltningskapital	4 904,5		4 609,6		6,4
Brutto utlån til kunder	3 706,3		3 531,5		5,0
... Inkl. utlån i gruppeeide OMF-foretak	4 002,1		3 817,6		4,8
Tapsnedskrivninger på utlån	-28,2	-0,8	-24,7	-0,7	14,0
herav steg 1	-3,2	-0,1	-3,0	-0,1	6,5
herav steg 2/gruppenedskrivninger	-5,3	-0,1	-5,2	-0,1	1,7
herav steg 3/individuelle nedskrivninger	-19,7	-0,5	-16,5	-0,5	19,3
Brutto misligholdte utlån, 90 dager	33,7	0,9	27,1	0,8	24,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	262,6		253,6		3,5
Innskudd fra kunder	2 235,9		2 123,6		5,3
Verdipapirgjeld	1 652,9		1 517,4		8,9

Figur 2.10: Nedskrivninger i prosent av utlån

Tabell 2.3: Resultat og balanse i grupper av banker²

	Store banker				Mellomstore banker				Mindre banker			
	2019		2018		2019		2018		2019		2018	
	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK
Netto renteinntekter	55 889	1,58	51 645	1,55	27 440	2,55	24 730	2,47	7 904	2,35	6 875	2,17
Andre inntekter	23 949	0,68	19 797	0,59	5 565	0,52	5 356	0,53	2 455	0,73	1 947	0,61
herav verdiendr. fin. Instr.	4 114	0,12	2 176	0,07	494	0,05	542	0,05	144	0,04	190	0,06
Driftskostnader	33 597	0,95	31 305	0,94	12 873	1,19	12 562	1,25	5 261	1,57	4 869	1,53
herav lønn/personalkostn.	18 951	0,54	17 608	0,53	5 562	0,52	5 330	0,53	2 405	0,72	2 238	0,71
Resultat før tap på utlån	46 241	1,31	40 137	1,20	20 133	1,87	17 524	1,75	5 098	1,52	3 953	1,25
Bokførte tap på utlån	2 804	0,08	476	0,01	3 674	0,34	1 716	0,17	747	0,22	485	0,15
Resultat før skatt	43 437	1,23	39 662	1,19	16 458	1,53	15 808	1,58	4 351	1,29	3 468	1,09
Skattekostnad	7 715	0,22	7 554	0,23	3 321	0,31	3 585	0,36	736	0,22	693	0,22
Resultat etter skatt	35 722	1,01	32 108	0,96	13 137	1,22	12 223	1,22	3 615	1,08	2 775	0,87
Egenkapitalavkastning (%)	12,9		12,5		12,6		12,9		9,0		7,6	

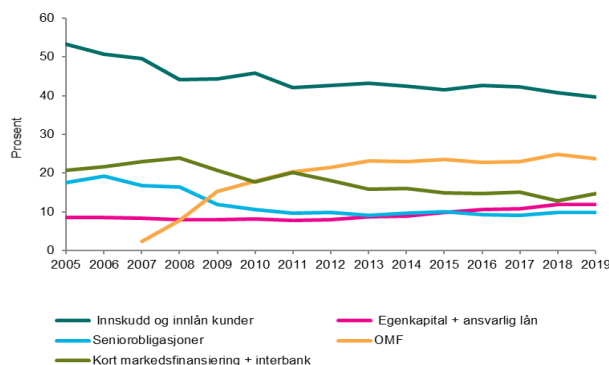
31.12.2019				31.12.2019				31.12.2019			
	Mrd.kr	% av br. utlån	Vekst		Mrd.kr	% av br. utlån	Vekst		Mrd.kr	% av br. utlån	Vekst
Forvaltningskapital	3 466,2		6,9		1 090,1		4,5		348,2		7,5
Brutto utlån til kunder	2 485,2		5,1		933,3		3,8		287,8		7,5
... inkl. deleide OMF-foretak	2 610,8		4,9		1 019,5		3,7		371,8		7,3
Tapsnedskrivninger på utlån	-14,7	-0,6	2,9		-11,4	-1,0	31,0		-2,1	-0,7	20,5
herav steg 1	-1,1	-0,04	0,0		-2,0	-0,2	0,0		-0,2	-0,1	0,0
herav steg 2/gruppenedskr.	-2,4	-0,1	-3,4		-2,0	-0,2	15,8		-0,8	-0,3	-11,3
herav steg 3/indiv. nedskr.	-11,2	-0,5	5,7		-7,4	-0,6	44,2		-1,1	-0,4	40,7
Brutto misligholdte utlån (90)	12,7	0,5	1,4		17,6	1,3	48,7		3,3	1,1	23,0
Gjeld til kredittinstitusjoner	221,5		7,7		35,8		-16,1		5,3		0,6
Innskudd fra kunder	1 450,7	58,4	4,8		540,5	57,9	5,8		244,8	85,0	7,0
Verdipapirgjeld	1 236,7		7,4		367,5		14,4		48,7		8,4

² Store: DNB Bank og de 6 store regionsparebankene, Mellomstore: Øvrige banker større enn 10 mrd. kroner i forvaltningskapital (31 banker), Mindre: Banker mindre enn 10 mrd. kroner i forvaltningskapital (84 banker)

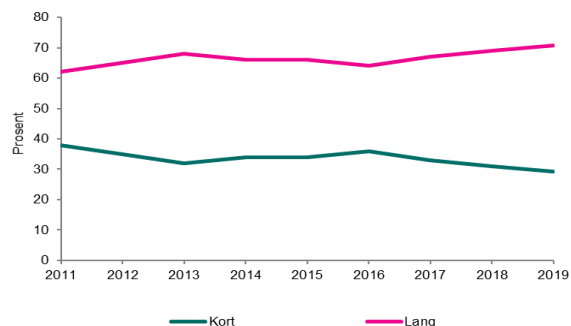
Finansiering

- Innskudd fra kunder økte med 5,3 prosent siste år. Innskuddsveksten for mellomstore og mindre banker er fortsatt høyere enn for store banker.
- Innskuddsdekningen var omtrent uendret i fjerde kvartal. Ved utgangen av 2019 var innskuddsdekningen i morbankene 91 prosent. Inkludert utlån i hel- og deleide OMF-foretak var innskuddsdekningen 56 prosent.
- Andelen markedsfinansiering var i underkant av 50 prosent og har vært stabil de siste årene.
- OMF utgjorde 49 prosent av markedsfinansieringen ved utgangen av 2019, en reduksjon på om lag 3 tre prosentpoeng siste år.
- Andelen markedsfinansiering med løpetid over ett år økte til 71 prosent i løpet av 2019, se figur 2.12. Det er den høyeste andelen finansiering med løpetid over ett år som er registrert i perioden med tilgjengelige data.
- 55 prosent av markedsfinansieringen er fra utlandet, og 15 prosent av all markedsfinansiering er utenlandsk med løpetid under tre måneder.
- Norske banker hadde generelt god tilgang på finansiering i fjerde kvartal 2019. NIBOR økte i fjerde kvartal, se figur 2.13. Siden årsskiftet har NIBOR avtatt igjen og var i begynnelsen av februar lavere enn ved utgangen av tredje kvartal. Risikopåslagene for seniorobligasjoner og OMF er på lave nivåer, og har ikke vært på disse nivåene siden første halvdel av 2015, se figur 2.14.

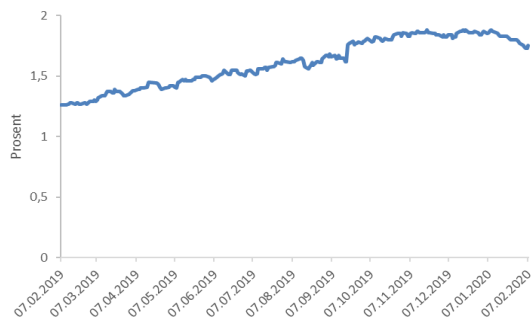
Figur 2.11: Finansiering, banker og OMF-foretak, etter type finansiering

Figur 2.12: Markedsfinansiering banker og OMF-foretak, etter løpetid (under/over 1 år)

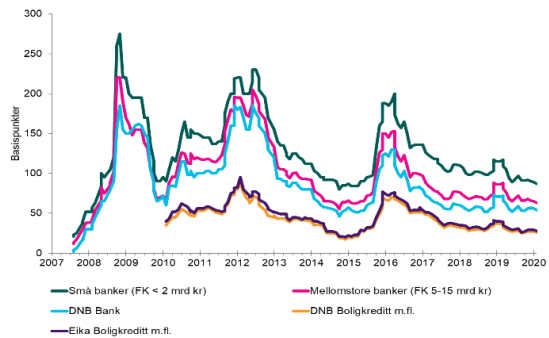

Figur 2.13: 3mnd-NIBOR, t.o.m. uke 7 2019

Kilde: Thomson Reuters

Figur 2.14: Indikative påslag for seniorobligasjoner og OMF, 5 år mot 3mnd-NIBOR. T.o.m. uke 6 2020.

Kilde: DNB Markets

Utenlandske bankers filialer

- Utlånstapene for utenlandske filialer tilsvarte 0,26 prosent av gjennomsnittlig utlånsvolum, en økning fra 0,06 prosent ett år tidligere.
- Filialenes markedsandel på utlån til bedriftskunder er stabil, på nær 35 prosent. For utlån til personkunder er markedsandelen 12 prosent.

Tabell 2.4: Utenlandske bankers filialer i Norge (filialer med innskuddsvirksomhet)

	2019		2018	
	Mill.kr	% GFK	Mill.kr	% GFK
Netto renteinntekter	20 113	1,39	19 912	1,43
Andre inntekter	9 104	0,63	8 534	0,61
herav verdiendr. finansielle instrumenter	716	0,05	865	0,06
Driftskostnader	13 471	0,93	12 535	0,90
herav lønn og personalkostnader	6 503	0,45	6 326	0,46
Resultat før tap	15 746	1,09	15 911	1,15
Tap på utlån	3 320	0,23	744	0,05
Verdifall på ikke finansielle eiendeler	0	0,00	0	0,00
Resultat før skatt	12 426	0,86	15 167	1,09

	31.12.2019	31.12.2018	Vekst
	Mrd.kr	Mrd.kr	
Forvaltningskapital	1 462	1 427	2,5
Brutto utlån til kunder (inkl. OMF-foretak)	1 284	1 188	8,1
Innskudd fra kunder	563	533	5,6

2.2 OMF-foretak

- OMF-foretakene³ økte utlånene med 13 prosent siste tolv måneder.
- Gjennomsnittlig overpantsettelse for foretakene samlet var 28 prosent. Dette er 6 prosentpoeng høyere enn for ett år siden. Loven stiller krav om overpantsettelse på minst 2 prosent.
- Gjennomsnittlig overføringsgrad for banker som overfører boliglån til hel- eller deleid OMF-foretak er 58 prosent. Det er betydelige forskjeller mellom foretakene, både når det gjelder overføringsgrad for bankene, og overpantsettelse i OMF-foretakene.
- Gjennomsnittlig belåningsgrad på utlån som inngår i sikkerhetsmassen har endret seg lite over tid, og ligger mellom 45 og 55 prosent i de fleste foretakene.

Tabell 2.5: Balanseposter OMF-foretak (24 foretak)

	31.12.2019	31.12.2018	
	Mill. kr	Mill. kr	% vekst
Forvaltningskapital (sum gjeld og egenkapital)	1 761 556	1 611 085	9
Brutto utlån til kunder	1 595 113	1 415 277	13
herav utlån sikret med pant i bolig/næringseiendom	1 488 621	1 378 978	8
Fyllingssikkerhet	50 312	56 567	-11
Sum sikkerhetsmasse	1 621 471	1 521 726	7
Gjennomsnittlig overpantsettelse	0	0	
Gjeld stiftet v. utstedelse av oblig. m. fortrinnsrett	1 267 492	1 248 602	2

³ Omtalen omfatter 24 kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett. 19 av foretakene er heleid, mens 5 er deleid av flere banker.

2.3 Forbrukslån i banker og finansieringsforetak

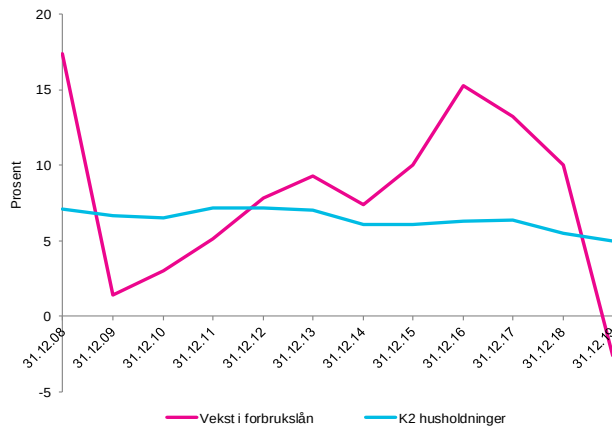
- Veksten i det norske forbrukslånsmarkedet⁴ har bremsset opp etter flere år med sterk vekst, se figur 2.15. Nedgangen var særlig tydelig i 2019. Fra utgangen av 2018 til utgangen av 2019 er utlånene i Norge redusert med 2,6 prosent, se tabell 2.6. Det har vært en klar nedgang i utlånsveksten for både norske forbrukslånsbanker og filialer av utenlandske foretak samlet det siste året, se figur 2.16.
- Flertallet av de største norske forbrukslånsbankene hadde negativ tolv månedersvekst i Norge det siste året. Utlånsveksten varierer imidlertid mye mellom foretakene i utvalget, og er fortsatt høy i noen banker.
- Tolv månedersveksten i foretakenes samlede forbrukslån, som inkluderer norske foretaks virksomhet i andre land, var 2,7 prosent ved utgangen av 2019, mot 5,7 prosent ved utgangen av tredje kvartal. Samlet vekst i norske foretaks forbrukslån i utlandet var i underkant av 15 prosent i 2019. Flere norske banker har en stor andel av sine utlånsporteføljer i andre nordiske land, og enkelte av bankene har fortsatt en sterk vekst i disse markedene.
- For flere av bankene påvirkes vekstratene av salg av misligholdte lån. Foretakene i utvalget solgte porteføljer for 6,7 mrd. kroner i 2019, mot 8,0 mrd. kroner året før. Av solgte porteføljer i 2019 var 4,6 mrd. kroner utlån i Norge, mot 4,4 mrd. kroner året før. Dersom det justeres for salg av porteføljer i 2019⁵, ville tolv månedersveksten i Norge vært 1,6 prosent ved utgangen av 2019.
- Forbrukslån misligholdes i betydelig større grad enn andre typer lån, og det har vært en klar økning i misligholdsandelen hos foretakene i utvalget de siste årene, til tross for økt salg av misligholdte porteføljer, se figur 2.17. Ved utgangen av 2019 lå misligholdet på forbrukslån (inkludert norske foretaks forbrukslån i utlandet) på 11,0 prosent. Dette var 1,6 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av tredje kvartal, og 3,7 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 2018. For gruppen av spesialiserte norske forbrukslånsbanker⁶ økte misligholdsnivået med 6 prosentpoeng siste år, til 15,8 prosent ved utgangen av 2019.
- Lønnsomheten for foretakene samlet er fortsatt god, men samlet resultat er svekket og flere foretak går med underskudd. Sammenlignet med tidligere år, har noe lavere netto renteinntekter og høyere tapsnivå gitt en nedgang i resultatet, se tabell 2.6 og figur 2.18.

⁴ Utvalget består av 34 banker og finansieringsforetak som tilbyr forbrukslån uten sikkerhet til personkunder. Både norske foretak og utenlandske filialer i Norge inngår. Lån uten sikkerhet i finansieringsforetak som kjøper porteføljer av misligholdte lån og lån fra utenlandske foretak som driver grensekryssende virksomhet, inngår ikke i Finanstilsynets utvalgsundersøkelse av markedet for forbrukslån. I gjeldsregistrenes statistikk er lån uten sikkerhet i finansieringsforetak som kjøper porteføljer og lån gitt av foretak som driver grensekryssende virksomhet inkludert. Gjeldsregistrene inneholder også lån sikret med kun tredjepersonspant og billån med salgspant som er eldre enn fem år. I tillegg vil lån med flere låntakere bli registrert fullt ut for hver av låntakerne i gjeldsregistrene. De totale utlånene i statistikken som publiseres av gjeldsregistrene vil derfor være høyere enn Finanstilsynets tall.

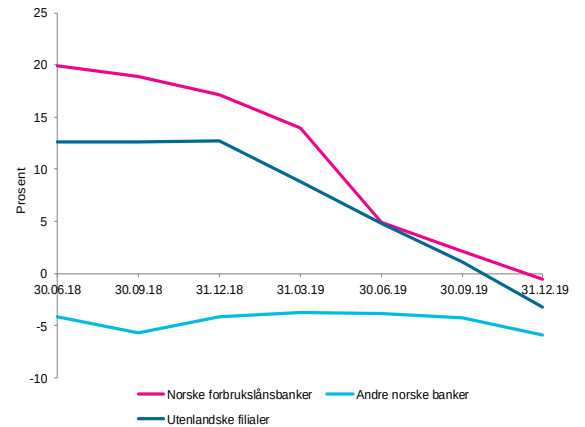
⁵ Justeringen innebærer at solgt volum i perioden 01.01.19-31.12.19 er lagt til samlet volum utestående per 31.12.19.

⁶ Gruppen av spesialiserte norske forbrukslånsbanker består av: Bank Norwegian, BRABank, Easybank, Instabank, Komplet Bank, Mybank, Optin Bank

Figur 2.15: Utlånsvekst i Norge og K2-vekst

Figur 2.16: Tolv månedersvekst i Norge for ulike grupper av banker

Tabell 2.6: Utviklingen i forbrukslån i 34 foretak samlet*

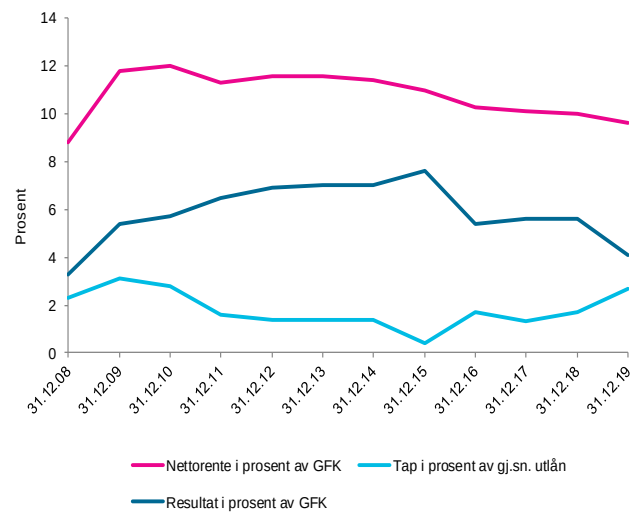
	2019	2018
Forbrukslån per 31.12. Totalt (mill. kr)	168 279	163 827
Årsvekst %	2,7	13,5
Forbrukslån per 31.12. Norge (mill. kr)	111 381	114 332
Årsvekst %	-2,6	10,0
Tap i % av gj.sn. forbrukslån (annualisert)	2,7	1,7
Nettorente i % av GFK (annualisert)	9,6	10,0
Resultat ord.drift i % av GFK (annualisert)	4,0	5,6
Brutto misligholdte lån, 90 dg, % av forbrukslån	11,0	7,3

*Vekstratene er beregnet for sammenlignbart utvalg

Figur 2.17: Mislighold 90 dager i prosent av forbrukslån (inkl. forbrukslån i utlandet)

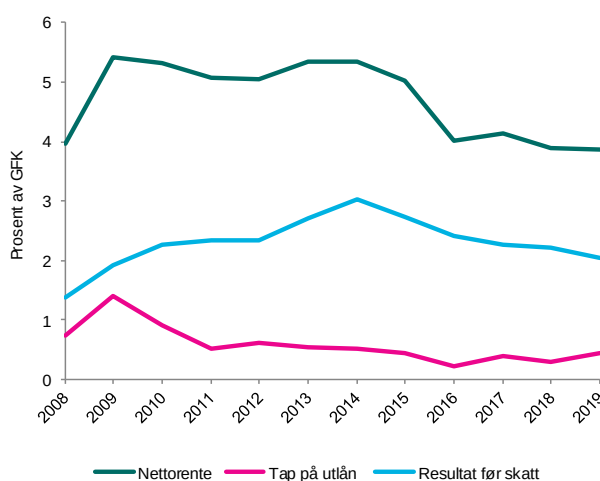
Figur 2.18: Nettorente, tap på utlån, resultat før skatt (inkl. forbrukslån i utlandet)

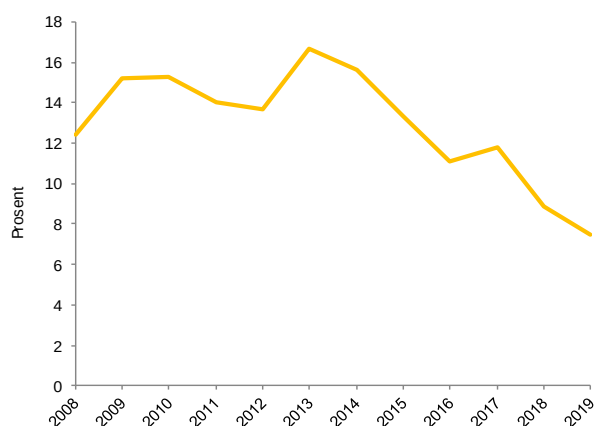
2.4 Finansieringsforetak

- Resultat før skatt for finansieringsforetakene⁷ utgjorde 2 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital, 0,2 prosentpoeng lavere enn året før, se tabell 2.7. Resultatutviklingen har vært forholdsvis stabil de siste årene, se figur 2.19. Egenkapitalavkastningen har falt noe over tid, og var 7,8 prosent i 2019, se figur 2.20. Utviklingen er påvirket av strukturelle endringer og en økning i egenkapitalen det siste året.
- Netto renteinntekter ble redusert med 0,2 prosentpoeng sammenlignet med 2018. Tap på utlån utgjorde 0,5 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital, en økning på 0,1 prosentpoeng sammenlignet med året før.
- Finansieringsforetakene samlet økte utlånene med 15 prosent siste tolv måneder, se tabell 2.8. Veksten påvirkes av oppkjøp av porteføljer av misligholdte forbrukslån. Hovedårsaken til den sterke veksten var at ett finansieringsforetak overtok en utlånsportefølje fra en bank i fjerde kvartal. Korrigert for denne overføringen ville veksten vært om lag 8 prosent.

Figur 2.19: Nettorente, tap på utlån og resultat før skatt, finansieringsforetak

Figur 2.20: Egenkapitalavkastning, finansieringsforetak

⁷ Utvalget omfatter 30 norske finansieringsforetak. Hovedområdene er leasing og bilfinansiering. Finansieringsforetak som tilbyr forbrukslån og foretak som kjøper porteføljer av misligholdte lån inngår også i utvalget.

Resultatrapport for finansforetak, 2019
Banker, kredittforetak og finansieringsforetak

Tabell 2.7: Resultatposter finansieringsforetak

	2019		2018	
	Mill. kr	% av GFK	Mill. kr	% av GFK
Netto renteinntekter	5 838	3,86	5 393	4,06
Andre inntekter	450	0,30	309	0,23
herav verdiendr. finansielle instrumenter	52	0,03	9	0,01
Andre kostnader	2 233	1,48	2 104	1,59
herav lønn og personalkostnader	1 205	0,80	1 099	0,83
Driftsresultat før tap	3 755	2,48	3 396	2,56
 Bokførte tap på utlån	675	0,45	454	0,34
Resultat før skatt	3 079	2,04	2 942	2,22
 Skattekostnad	787	0,52	717	0,54
Resultat etter skatt	2 292	1,52	2 226	1,68
 Egenkapitalavkastning	7,5 %		8,9 %	

Tabell 2.8: Balanseposter finansieringsforetak

	31.12.2019		31.12.2018		
	Mill. kr	% br. utlån	Mill. kr	% br. utlån	% vekst
Forvaltningskapital (sum gjeld og egenkapital)	165 853		144 836		14,5
Brutto utlån til kunder	165 276		143 659		15,0
herav utlån vurdert til amortisert kost	165 028		142 933		15,5
herav leasing	84 992		78 884		7,7
 Tapsnedskrivninger på utlån til amortisert kost	-3 629	-2,2	-3 171	-2,2	14,4
...herav Steg 1 (IFRS)	-300	-0,2	-235	-0,2	
...herav Steg 2 (IFRS)/Gruppenedskrivninger (NGAAP)	-2 183	-1,3	-2 021	-1,4	
...herav steg 3 (IFRS)/Individuelle nedskrivninger (NGAAP)	-1 147	-0,7	-916	-0,6	
Brutto misligholdte lån, 90 dager	13 316	8,1	10 500	7,3	26,8
 Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	102 160		89 998		13,5

3 Forsikringsforetak

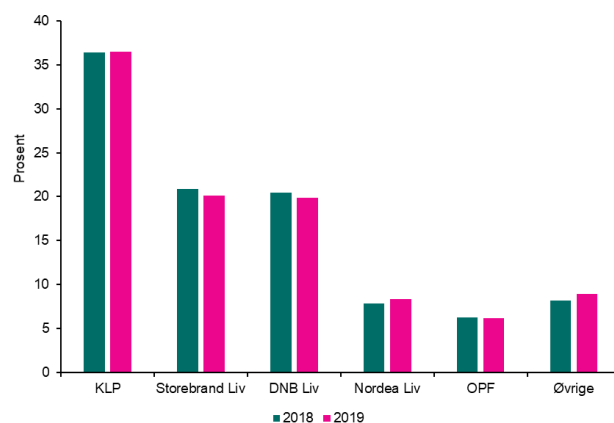
3.1 Livsforsikringsforetak

Kapittelet tar for seg utviklingen i samtlige 11 norske livsforsikringsforetak.

Strukturen i livsforsikringsmarkedet

- KLP, Storebrand Livsforsikring og DNB Livsforsikring hadde rundt 77 prosent av samlet forvaltningskapital i det norske livsforsikringsmarkedet per 31. desember 2019, se figur 3.1. Andelen har vært stabil de siste årene.

Figur 3.1: Markedsandeler i livsforsikring, målt i prosent av forvaltningskapital

Avkastning og resultat

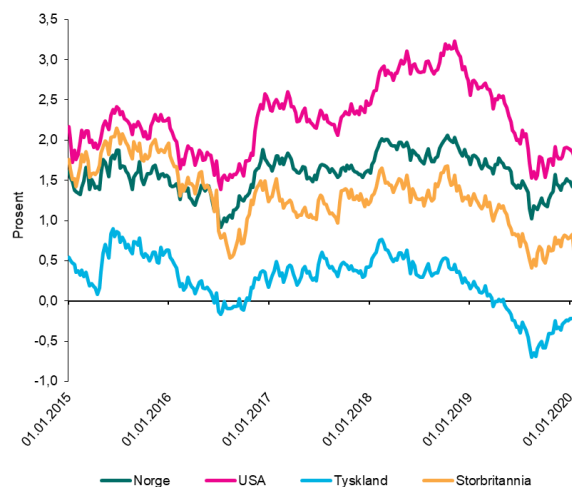
- Nettoinntekter fra investeringer i kollektivporteføljen økte fra 1,4 prosent av GFK i 2018 til 5 prosent i 2019. Oppgang i aksjemarkedet var den viktigste årsaken, men verdiendringer på obligasjoner og derivater har også bidratt, se figur 3.4. Renteinntektene var noe lavere i 2019 enn 2018.
- Den verdijusterte avkastningen i kollektivporteføljen, som inkluderer de urealiserte verdiendringene, var 7,6 prosent i 2019, mot 2 prosent i 2018, se figur 3.5.
- Bokført avkastning i kollektivporteføljen var 4,2 prosent i 2019, opp fra 3,7 prosent i 2018.
- Livsforsikringsforetakene oppnådde et resultat før skatt på 9,9 mrd. kroner (0,6 prosent av GFK), som var noe høyere enn i 2018 (9 mrd. kroner og 0,6 prosent av GFK), se tabell 3.1.
- Verdijustert resultat før skatt var 48,3 mrd. kroner (3,0 prosent av GFK) i 2019, noe som er en betydelig økning sammenlignet med 2018.

Figur 3.2: Aksjeindekser utvalgte land

Kilde: Refinitiv. Siste observasjonsdato: 06.02.20

Figur 3.3: Rente på 10-årige statsobligasjoner

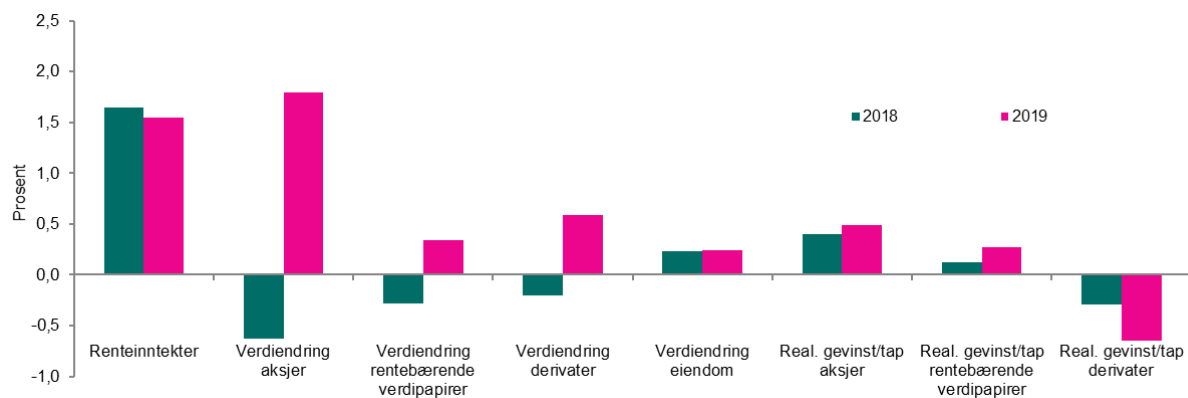

Kilde: Refinitiv. Siste observasjonsdato: 06.02.20

Tabell 3.1: Utvalgte resultatposter for livsforsikringsforetakene

	2019		2018	
	Mill. kr	% av GFK	Mill. kr	% av GFK
Forfalte bruttopremier	108 276	6,7	99 466	6,6
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	80 755	5,0	21 252	1,4
herav renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	25 043	1,5	24 842	1,6
herav gevinster ved realisasjon	1 168	0,1	3 971	0,3
herav verdiendringer	43 747	2,7	-15 311	-1,0
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	51 465	3,2	-14 842	-1,0
Utbetalte erstatninger	-59 646	-3,7	-58 705	-3,9
Endring i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-70 661	-4,4	-18 522	-1,2
herav endring i kursreguleringsfond	-38 371	-2,4	14 954	1,0
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	-13 705	-0,8	-5 754	-0,4
Resultat fra kundeporteføljene (teknisk regnskap)	5 824	0,4	6 041	0,4
Resultat fra selskapsporteføljen (ikke-teknisk regnskap)	4 066	0,3	2 954	0,2
Resultat før skatt	9 891	0,6	8 995	0,6
Endringer i kursreguleringsfond	38 371	2,4	-14 954	-1,0
Verdijustert resultat før skatt	48 262	3,0	-5 959	-0,4

Figur 3.4: Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen, prosent av GFK

Figur 3.5: Avkastning i kollektivporteføljen

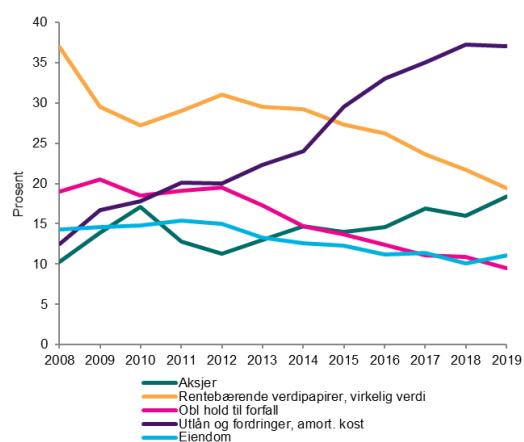
Balanse

- Livsforsikringsforetakenes totale forvaltningskapital økte med 10,7 prosent i 2019 til 1 702 mrd. kroner, se tabell 3.2.
- Kollektivporteføljen utgjorde 68 prosent av forvaltningskapitalen. Investeringsvalgporteføljens andel av samlet forvaltningskapital økte med nærmere 3 prosentpoeng til 23 prosent av forvaltningskapitalen.
- Investeringssammensetningen i kollektivporteføljen har endret seg noe det siste året, se figur 3.6. Andelen rentebærende verdipapirer har sunket noe, fra 22 prosent ved utgangen av 2018 til 19 prosent av kollektivporteføljen ved utgangen av 2019. Aksjeandelen har økt fra 16 prosent til 18 prosent i samme periode.
- Utlån og fordringer til amortisert kost utgjør den største andelen av investeringene i kollektivporteføljen med 37 prosent, se figur 3.7.
- I investeringsporteføljen var aksjeandelen 57 prosent for livsforsikringsforetakene samlet ved utgangen av 2019, en økning på 3 prosentpoeng fra året før. Andelen rentebærende verdipapirer har gått ned fra 39 prosent til 36 prosent.

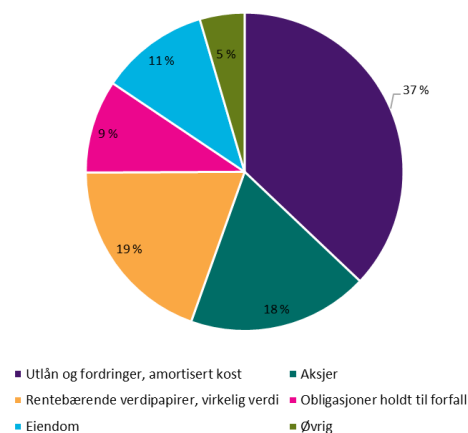
Tabell 3.2: Utvalgte balanseposter for livsforsikringsforetakene

	31.12.2019		31.12.2018	
	Mill. kr	% av FK	Mill. kr	% av FK
Bygninger og faste eiendommer (inkl. eiendomsselskaper)	134 208	7,9	114 875	7,5
Finansielle eiendeler til amortisert kost	576 488	33,9	556 101	36,2
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	907 866	53,3	788 609	51,3
herav aksjer og andeler	440 875	25,9	346 507	22,5
herav rentebærende verdipapirer	432 455	25,4	418 604	27,2
Sum eiendeler (forvaltningskapital)	1 701 884	100,0	1 538 144	100,0
herav eiendeler i selskapsporteføljen	147 534	8,7	142 797	9,3
herav eiendeler i kollektivporteføljen	1 155 789	67,9	1 078 339	70,1
herav eiendeler i investeringsvalgporteføljen	397 034	23,3	315 566	20,5
Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	1 141 274	67,1	1 062 539	69,1
herav premiereserve	970 728	57,0	937 370	60,9
herav tilleggsavsetninger	57 900	3,4	54 845	3,6
herav kursreguleringsfond	87 386	5,1	49 015	3,2

Figur 3.6: Investeringer i kollektivporteføljen

Figur 3.7: Sammensetning av investeringene i kollektivporteføljen per 31. desember 2019

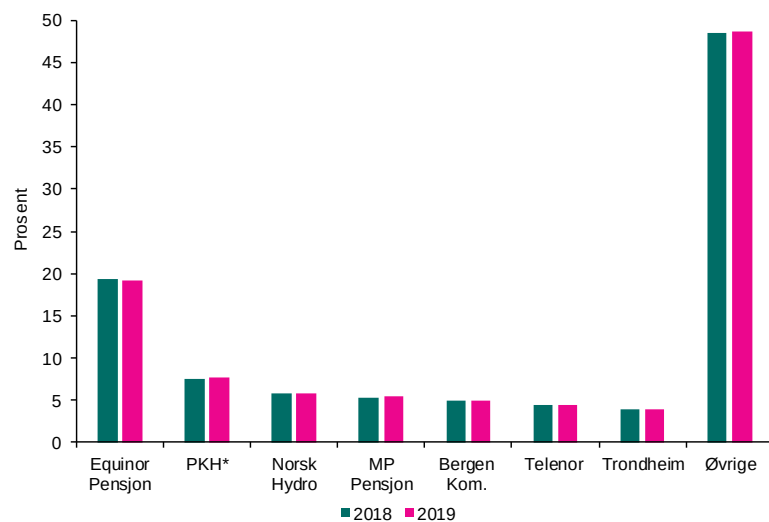

3.2 Pensjonskasser

Strukturen i pensjonskassemarkedet

- Det var 87 pensjonskasser i det norske markedet ved utgangen av 2019, herav 50 private og 37 kommunale pensjonskasser. Pensjonskassene hadde en samlet forvaltningskapital på om lag 386 mrd. kroner. Det var kun mindre endringer i markedsandelene for pensjonskassene i 2019. Equinor Pensjon, som er den klart største pensjonskassen, hadde en markedsandel på 19 prosent ved utgangen av 2019, se figur 3.8.

Figur 3.8: Markedsandeler i pensjonskassemarkedet, målt i prosent av forvaltningskapital

* Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet

- Pensjonskassene står for i underkant av 20 prosent av forvaltningskapitalen i livsforsikringsforetakene og pensjonskassene sett under ett. Denne andelen har vært stabil over tid. Equinor Pensjon er den sjetteste største pensjonsinnretningen med en markedsandel på i underkant av 4 prosent.
- Ved inngangen til 2020 var det flere strukturendringer i pensjonskassemarkedet i forbindelse med fylkes- og kommunesammenslåinger. Viken pensjonskasse ble etablert ved sammenslåing av Akershus fylkeskommunale pensjonskasse, Buskerud fylkeskommunale pensjonskasse og pensjonsordningen for ansatte i Østfold fylkeskommune, som ble overført fra KLP. Videre fikk en del kommunale pensjonskasser tilført pensjonsordninger i forbindelse med kommunesammenslåinger. Moss kommunale pensjonskasse og Fjell kommunale pensjonskasse avvikles som følge av kommunesammenslåinger fra 1. januar 2020.

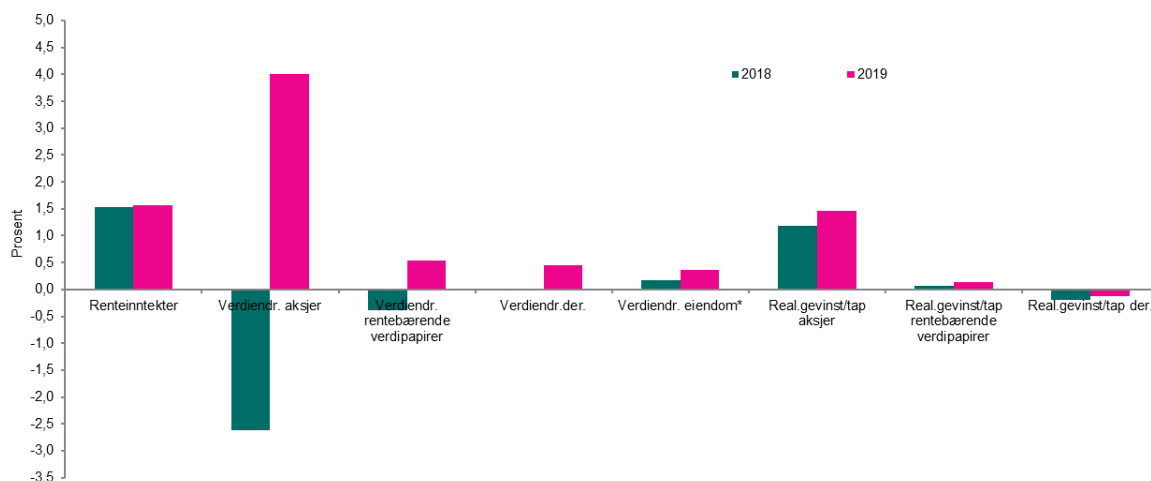
Avkastning og resultat

- Oppgangen i internasjonale aksjemarkeder i 2019 og nedgang i lange renter i mange land bidro til en betydelig økning i netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen, se figur 3.9.
- Den verdijusterte avkastningen, som inkluderer de urealiserte verdiendringene, var 10,2 prosent, opp fra -0,1 prosent i 2018, se figur 3.10. For private og kommunale pensjonskasser var den verdijusterte avkastningen henholdsvis 11,3 prosent og 8,9 prosent i 2019.
- Kursreguleringsfondet økte med 17,5 mrd. kroner i 2019, mot en reduksjon på 10,5 mrd. kroner i 2018.
- Bokført avkastning i kollektivporteføljen økte fra 3,9 prosent i 2018 til 4,6 prosent i 2019, se figur 3.11. For private og kommunale pensjonskasser var den bokførte avkastningen henholdsvis 5,1 prosent og 3,9 prosent i 2019.
- Pensjonskassene hadde et resultat før skatt på 4,1 mrd. kroner (1,2 prosent av GFK), som er en del høyere enn i 2018 (1,3 mrd. kroner og 0,4 prosent av GFK), se tabell 3.3.

Tabell 3.3: Utvalgte resultatposter for pensjonskassene

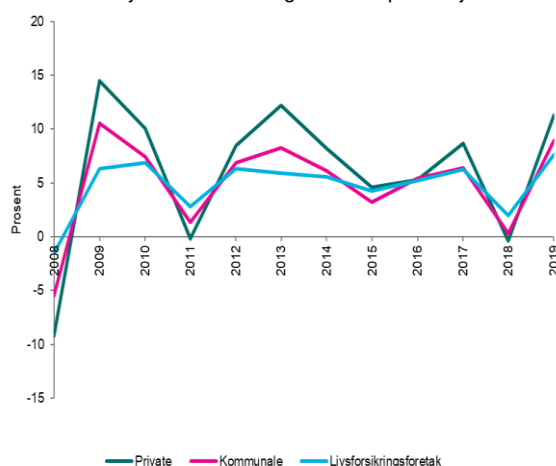
RESULTAT	2019		2018	
	Mill. kr.	% av GFK	Mill. kr.	% av GFK
Forfalte bruttopremier	15 060	4,3	13 813	4,2
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	29 567	8,4	-443	-0,1
herav renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	5 506	1,6	5 108	1,5
herav gevinster ved realisasjon	5 076	1,4	3 543	1,1
herav verdiendringer	17 623	5,0	-10 325	-3,1
Endring i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-30 074	-8,6	574	0,2
herav endring i premiereserve mv.	-10 079	-2,9	-9 004	-2,7
herav endring i kursreguleringsfond	-17 486	-5,0	10 535	3,2
Midler tilordnet forsikringskontraktene -kontraktsfastsatte forpliktelser	-4 186	-1,2	-3 250	-1,0
Resultat av teknisk regnskap (kundeporteføljene)	758	0,2	1 149	0,3
Resultat av ikke-teknisk regnskap (selskapsporteføljene)	3 359	1,0	185	0,1
Resultat før skatt	4 117	1,2	1 334	0,4
Endring i kursreguleringsfond	17 486	5,0	-10 535	-3,2
Verdijustert resultat før skatt	21 603	6,2	-9 200	-2,8

Figur 3.9: Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen, prosent av GFK

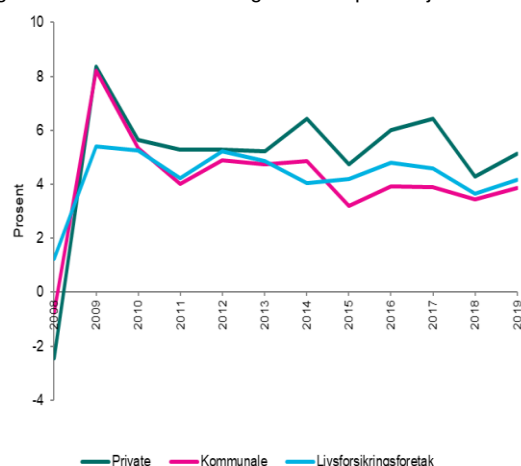

* Datterforetak og direkte-eid eiendom

Figur 3.10: Verdijustert avkastning i kollektivporteføljen

Figur 3.11: Bokført avkastning i kollektivporteføljen

Balanse

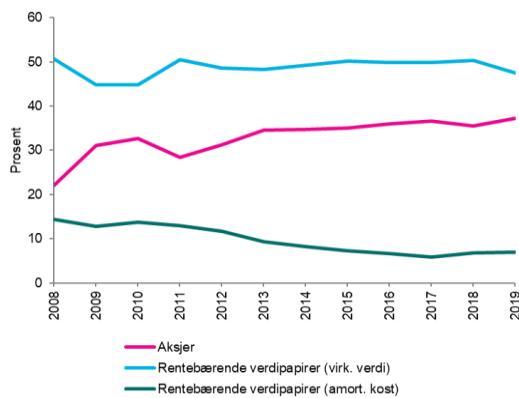
- Pensjonskassenes samlede forvaltningskapital økte med 11 prosent i 2019, til 354 mrd. kroner.
- Kollektivporteføljen utgjorde 85 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av året.
- Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi utgjør den største andelen av investeringene i kollektivporteføljen med 48 prosent ved utgangen av 2019, ned fra 50 prosent ved utgangen av 2018, se figur 3.12 og 3.13.
- Aksjeandelen har økt med om lag ett prosentpoeng det siste året og utgjorde 37 prosent for pensjonskassene samlet ved utgangen av 2019. For private og kommunale pensjonskasser var aksjeandelen på henholdsvis 39 prosent og 34 prosent.

Tabell 3.4: Utvalgte balanseposter for pensjonskassene

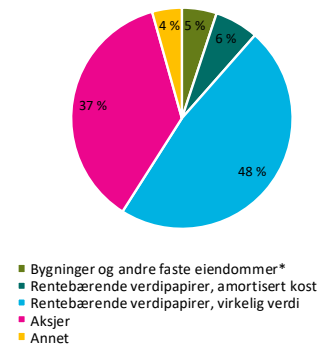
	31.12.2019		31.12.2018	
	Mill kr.	% av FK	Mill kr.	% av FK
Bygninger og andre faste eiendommer*	18 803	5,1	17 925	5,4
Finansielle eiendeler målt til amortisert kost	23 855	6,5	21 086	6,3
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi:	319 587	86,5	287 617	86,5
herav aksjer og andeler	135 441	36,6	117 986	35,5
herav rentebærende verdipapirer	175 661	47,5	165 918	49,9
Sum eiendeler (forvaltningskapital)	369 602	100,0	332 652	100,0
herav selskapsportefølje	44 245	12,0	39 281	11,8
herav investeringer i kollektivporteføljen	313 725	84,9	282 749	85,0
herav investeringer i investeringsvalgporteføljen	11 629	3,1	10 618	3,2
Forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser	310 255	83,9	279 888	84,1
herav premiereserve mv.	241 510	65,3	230 484	69,3
herav tilleggsavsetninger	16 592	4,5	14 410	4,3
herav kursreguleringsfond	44 770	12,1	27 532	8,3

* Inkludert aksjer i datterforetak som i hovedsak er eiendomsdøtre

Figur 3.12: Investeringer i kollektivporteføljen

Figur 3.13: Sammensetning av investeringene i kollektivporteføljen per 31. desember 2019

* Inkludert aksjer i datterforetak som i hovedsak er eiendomsdøtre

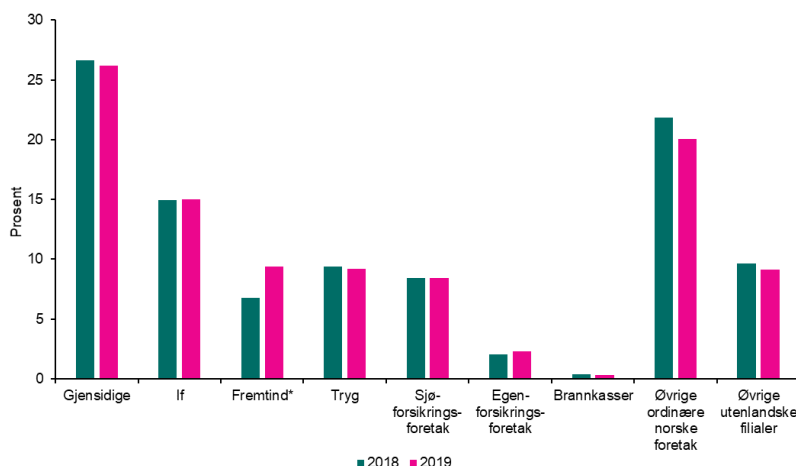
3.3 Skadeforsikringsforetak

De aggregerte størrelsene i omtalen av resultat og balanse gjelder alle skadeforsikringsforetak med unntak av egenforsikringsforetak (captives), sjøforsikringsforetakene Gard og Skuld, og Den Norske Krigsforsikring for Skib Gjensidig Forening. Omtalen omfatter i alt 41 skadeforsikringsforetak.

Strukturen i skadeforsikringsmarkedet

- Det norske skadeforsikringsmarkedet består av 83 skadeforsikringsforetak – ti sjøforsikringsforetak, herunder tre sjøforsikringsforetak med avvikende regnskapsår, 15 brannkasser, ti egenforsikringsforetak, fem sjøtrygdslag, 20 øvrige ordinære skadeforsikringsforetak og 23 norske filialer av utenlandske forsikringsforetak. Markedsandelene for disse gruppene, målt ved opptjente bruttopremier, har endret seg lite fra 2018. De fire største skadeforsikringsforetakene, Gjensidige Forsikring ASA, If Skadeforsikring, Fremtind Forsikring AS og Tryg Forsikring, hadde en markedsandel på 58 prosent ved utgangen av 2019, se figur 3.14. Utenlandske aktører hadde en markedsandel på 34 prosent, hvorav If og Tryg hadde en samlet markedsandel på 24 prosent⁸.

Figur 3.14: Markedsandeler i skadeforsikring, målt i prosent av opptjent bruttopremie

*I figuren sammenlignes Fremtind Forsikring AS i 2019 med Sparebank 1 Skadeforsikring AS i 2018. Den økte markedsandelen skyldes hovedsakelig fusjonen med DNB Forsikring AS 1. januar 2019.

Resultat

- Skadeforsikringsforetakenes resultat før skatt økte med 6 mrd. kroner sammenlignet med 2018, til 11,4 mrd. kroner. Målt som andel av premieinntektene for egen regning steg resultatet fra 11,8 til 23,1 prosent, se tabell 3.5 og figur 3.15.
- Gjensidige Forsikring hadde netto gevinster fra salget av Gjensidige Bank på 3 mrd. kroner. En sterk oppgang i aksjemarkene (jf. figur 3.2) bidro også til økningen i netto inntekter fra investeringer.

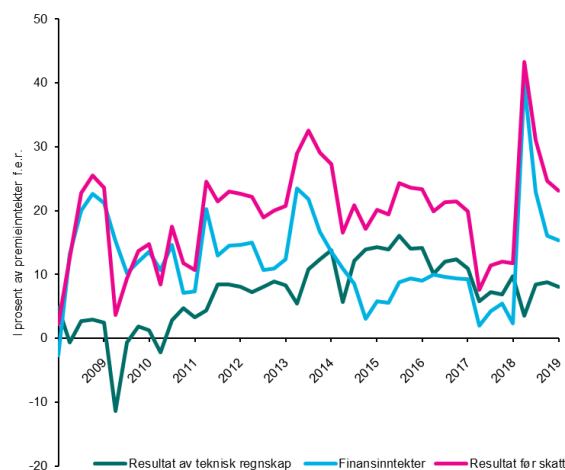
⁸ Siden sjøforsikringsforetakene med avvikende regnskapsår og de utenlandske filialene har senere rapporteringsfrister enn de øvrige foretakene, er 2019-tallene for disse gruppene basert på prognoser fra SSB.

- Både samlet kostnadsprosent og skadeprosent økte sammenlignet med 2018, den første bl.a. som en følge av økte kostnader i Fremtind Forsikring etter fusjonen mellom Sparebank 1 Skadeforsikring og DNB Forsikring. Kombinertprosent for egen regning økte fra 90,8 til 92,8 prosent, se figur 3.17. Det er betydelig variasjon mellom foretakene, se figur 3.18.

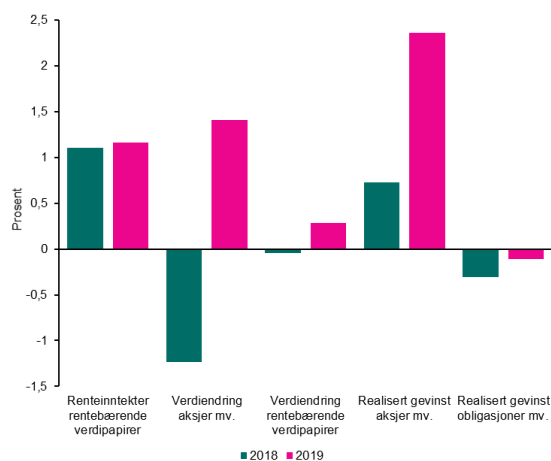
Tabell 3.5: Utvalgte resultatposter for skadeforsikringsforetakene

	2019		2018	
	Mill. kr	% av premie	Mill. kr	% av premie
Premieinntekter for egen regning	49 302		45 063	
Erstatningskostnader for egen regning	36 395	73,8	32 766	72,7
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	9 373	19,0	8 164	18,1
Resultat av teknisk regnskap	3 987	8,1	4 402	9,8
Netto inntekter fra investeringer	7 556	15,3	1 048	2,3
herav renteinntekt og utbytte på finansielle eiend	2 042	4,1	1 907	4,2
herav verdiendringer	2 572	5,2	-1 780	-3,9
herav gevinster ved realisasjon	3 316	6,7	819	1,8
Resultat av ikke teknisk regnskap	7 419	15,0	935	2,1
Resultat før skattekostnad	11 406	23,1	5 338	11,8

Figur 3.15: Resultater i skadeforsikringsforetakene samlet. Prosent av premieinntektene f.e.r., hittil i år

Figur 3.16: Netto inntekter fra investeringer, prosent av GFK

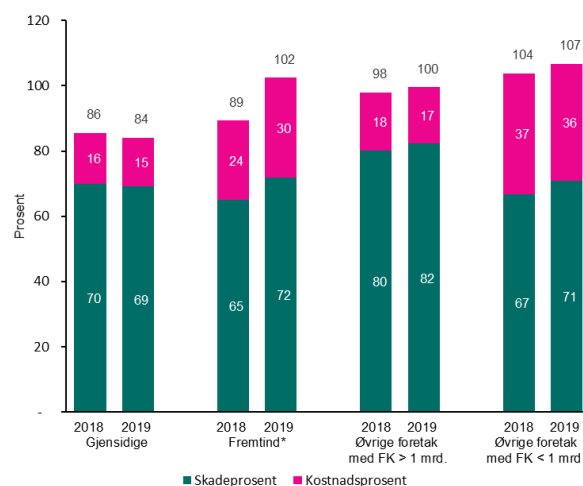

De realiserte gevinstene fra aksjer mv. i 2019 skyldes nesten utelukkende salget av Gjensidige Bank.

Figur 3.17: Sum av skade- og kostnadsprosent f.e.r. for skade-forsikringsforetakene samlet (kombinertprosent)

Figur 3.18: Skade- og kostnadsprosent f.e.r. (kombinertprosent) for de to største norske skadeforsikringsforetakene og grupper av øvrige foretak.

*I figuren sammenlignes Fremtind Forsikring AS i 2019 med Sparebank 1 Skadeforsikring AS i 2018.

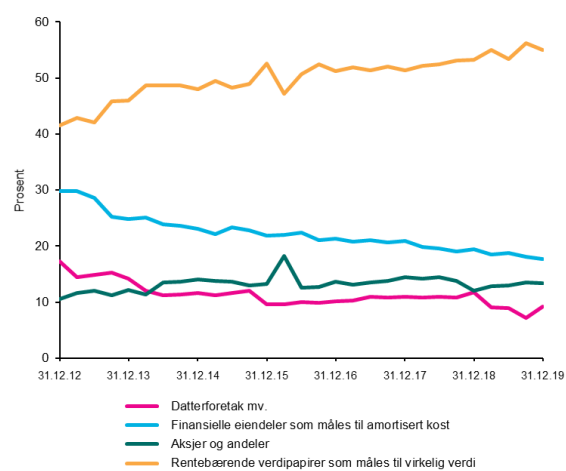
Balanse

- Skadeforsikringsforetakenes forvaltningskapital økte med 8,1 prosent, til 147 mrd. kroner, ved utgangen av 2019.
- Sammensetningen av investeringene har vært relativt stabil det siste året, se figur 3.19. Aksjer og obligasjoner utgjorde henholdsvis 13 og 55 prosent av investeringene per 31. desember 2019.

Tabell 3.6: Utvalgte balanseposter for skadeforsikringsforetakene

	31.12.2019		31.12.2018	
	Mill. kr	% av FK	Mill. kr	% av FK
Investeringer	110 142	75,0	103 611	76,3
Bygninger og andre faste eiendommer	1 327	0,9	336	0,2
Datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollerte foretak	10 223	7,0	12 189	9,0
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	19 432	13,2	20 223	14,9
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	79 160	53,9	69 768	51,4
Aksjer og andeler	14 744	10,0	12 441	9,2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	60 543	41,2	55 151	40,6
Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser	6 398	4,4	6 565	4,8
Sum eiendeler (forvaltningskapital)	146 849	100,0	135 803	100,0
Egenkapital	43 344	29,5	39 291	28,9
Forsikringsforpliktelser brutto	75 317	51,3	73 356	54,0
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	20 508	14,0	20 364	15,0
Brutto erstatningsavsetning	53 946	36,7	52 065	38,3

Figur 3.19: Skadeforsikringsforetakenes investeringer.
Prosentandeler av de samlede investeringene

4 Vedlegg

Makroøkonomiske størrelser

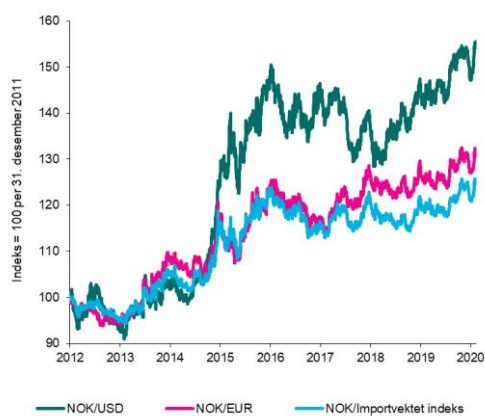
Tabell 4.1: Nøkkeltall norsk økonomi

	4. kv. 18	1. kv. 19	2. kv. 19	3. kv. 19	4. kv. 19	Januar 20
BNP	0,4	-0,1	0,2	0,0	1,6	
BNP Fastlands-Norge	1,1	0,4	0,6	0,6	0,2	
Boligpris	2,8	3,2	2,6	2,6	2,6	3,2
K3	2,7	3,7	4,2	4,8		
K3 utenlandsgjeld	-9,2	-5,5	-2,6	0,1		
K2	5,6	5,9	5,8	5,8	5,1	
K2 husholdninger	5,6	5,7	5,6	5,1	5,0	
K2 ikke-finansielle foretak	5,5	5,8	5,8	7,0	4,9	
Arbeidsledighet (AKU)	3,7	3,8	3,4	3,7	4,0	

Tallene for BNP og arbeidsledighet er sesongjustert. AKU er nivå. De øvrige tallene er 12-månedersvekst ved utgangen av perioden.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

Figur 4.1: Valutakursutvikling

Kilde: Refinitiv

Tabell 4.2: Utvikling i verdipapir- og valutamarkedet.

	07.02.2020	2019	4. kv. 2019	1.1-7.2
Aksjemarkeder	Norge	13,2	1,1	-0,9
	USA	31,6	9,1	3,4
	Euroområdet	26,5	5,2	2,2
	Verden	28,4	8,7	2,1
Statsrenter 10 år	Japan	18,9	8,3	1,2
	Norge	1,41	-24	33
	USA	1,58	-78	24
Pengemarkedsrenter 3 mnd	Tyskland	-0,38	-43	38
	Norge	1,75	57	7
	USA	1,73	-90	-18
Swaprenter Norge	Euroområdet	-0,40	-7	4
	2 år	1,79	45	12
	5 år	1,70	20	29
Valutakurser	10 år	1,76	-4	37
	NOK/EUR	10,17	-0,4	-0,4
	NOK/USD	9,28	1,5	-3,3
	Imp.vektet NOK	111,77	-0,1	-0,2

Kilde: Refinitiv

